

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 1 3720 BA Bilthoven

Aan de plaatsvervangend Directeur-Generaal van de
Volksgezondheid
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
drs. A. Van Rijn en ing. H. Soorsma
Postbus 20350
2500 EJ DEN HAAG

A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

KvK Utrecht 30276683

T 030 274 91 11
info@rivm.nl

Ons kenmerk
001-2023 G&M-CG/ML/eu

Datum 6 januari 2023
Betreft Gedragsreflecties opgeleverd 6 januari 2023

Behandeld door

Kopie aan

Bijlage(n)

Geachte mevrouw van Rijn en heer Soorsma,

Op 5 januari jl. heeft u de RIVM Corona Gedragsunit gevraagd om gedragsreflecties op het eventueel instellen van maatregelen voor reizigers vanuit China naar Nederland. Op 6 januari hebben wij deze aan u opgeleverd.

Deze gedragsreflecties zijn zoals gebruikelijk gebaseerd op resultaten uit het gedrags-wetenschappelijk onderzoek van het RIVM en de GGD'en en consultatie van [gedragswetenschappelijke experts](#).

De focus van onze gedragsreflecties ligt op het leven met het virus rekening houdend met de mogelijkheden vanuit medisch-virologisch perspectief met het oog op continuïteit van zorg en impact op de maatschappij. Hierbij houden we zoveel als mogelijk rekening met de impact van maatregelen op naleving, draagvlak, welbevinden, ervaren rechtvaardigheid en vertrouwen in beleid.

Uitvraag VWS 5 januari 2023:

Verzoek om gedragsreflecties op mogelijke aanpassingen in het maatregelenpakket. Het gaat hierbij om de volgende opties:

- een (dringend) advies tot het dragen van een mondneusmasker tijdens de vlucht van en naar China;
- een testverplichting voor vertrek vanuit China naar Nederland, zonder uitzondering voor mensen die (volledig) gevaccineerd zijn of recent hersteld zijn van COVID-19.

27^e Gedragsreflecties op wijzigingen in het maatregelenpakket

Datum
6 januari 2023

Ons kenmerk
001-2023 G&M-CG/ML/eu

Algemene reflectie

- Stem maatregelen in Europees verband af: synchroniseer reisregels binnen Europa¹.
 - o Voor het draagvlak, vertrouwen in beleid en uitlegbaarheid is het belangrijk dat mensen de maatregelen als duidelijk, goed onderbouwd, niet tegenstrijdig, en eerlijk ervaren².
 - o Mensen hechten belang aan goede onderbouwing en heldere uitleg als reisregels tussen landen verschillen tussen Europese landen.
- Houd rekening met een mogelijk stigmatiserende werking van maatregelen die op één land van toepassing zijn.
 - o Bij aanvang van de pandemie namen vooroordelen en xenofobie toe doordat het virus in verband werd gebracht met China³.
- In de laatste meting van het trendonderzoek Corona & Gedrag (december 2022) zijn deelnemers verdeeld in hun mening over het coronabeleid van de overheid: een derde (35%) zegt redelijk veel tot heel veel vertrouwen te hebben in het coronabeleid van de overheid, een derde (35%) heeft een beetje vertrouwen en nog eens een derde (30%) heeft weinig tot helemaal geen vertrouwen in het coronabeleid.
 - o Deelnemers maakten zich weinig zorgen over het virus (Figuur 1). We hebben nog geen data over zorgen over het virus sinds de toename van het aantal besmettingen in China.
 - o Een meerderheid van acht op de tien deelnemers vindt dat de overheid op dit moment voldoende maatregelen neemt (Figuur 2).

Mondneusmasker tijdens vlucht van en naar China

- De RIVM Gedragsunit heeft geen onderzoek gedaan naar het gebruik van mondkapjes in het vliegtuig. Er is wel onderzoek gedaan naar het gebruik van mondkapjes in het openbaar vervoer. Het draagvlak voor het gebruik van mondkapjes in het openbaar vervoer was redelijk hoog tijdens de coronapandemie, maar daalde op momenten dat de infectiedruk lager was en de zorgen over het coronavirus afnamen.
- Het gratis beschikbaar stellen van mondkapjes en hierbij instructies te geven over correct gebruik is bevorderlijk voor naleving van een eventueel dringend advies voor het dragen van een mondkapje⁴.

¹ RIVM Corona Gedragsunit, Gedragsreflecties 10 juni 2021

² RIVM Corona Gedragsunit, Gedragsreflecties 15 januari 2021

³ Dhanani, L. Y., & Franz, B. (2021). Why public health framing matters: An experimental study of the effects of COVID-19 framing on prejudice and xenophobia in the United States. *Social science & medicine*, 269, 113572.

⁴ Perski, O., Szinay, D., Corker, E., Shahab, L., West, R., & Michie, S. (2022). Interventions to increase personal protective behaviours to limit the spread of respiratory viruses: A rapid evidence review and meta-analysis. *British Journal of Health Psychology*, 27(1), 215-264.

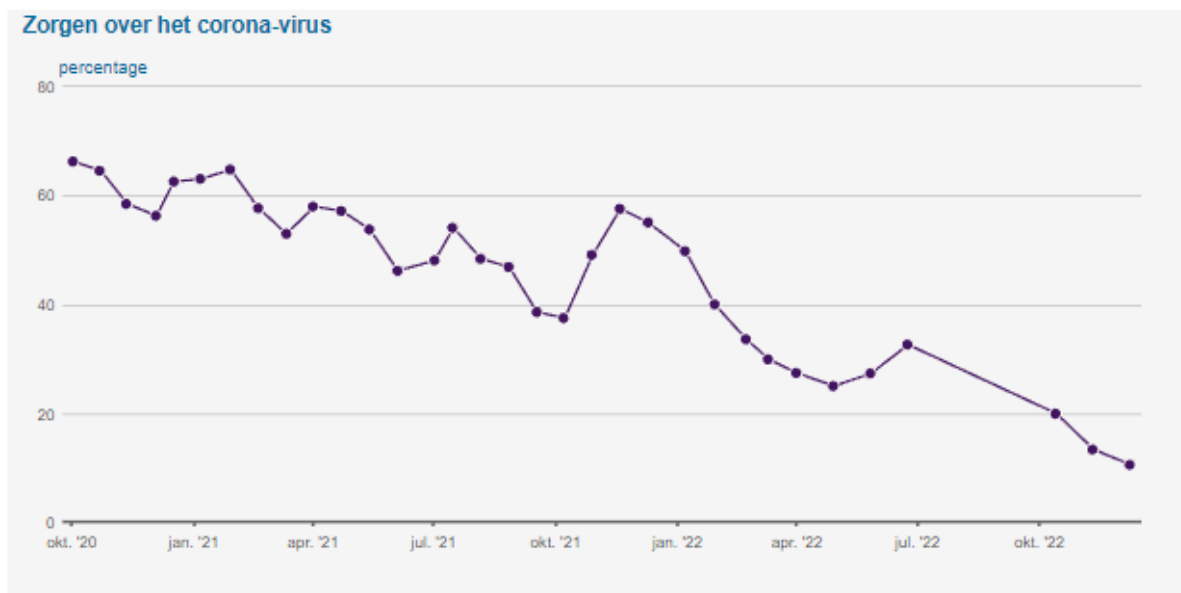
Testverplichting voor vertrek vanuit China

Datum
6 januari 2023

Ons kenmerk
001-2023 G&M-CG/ML/eu

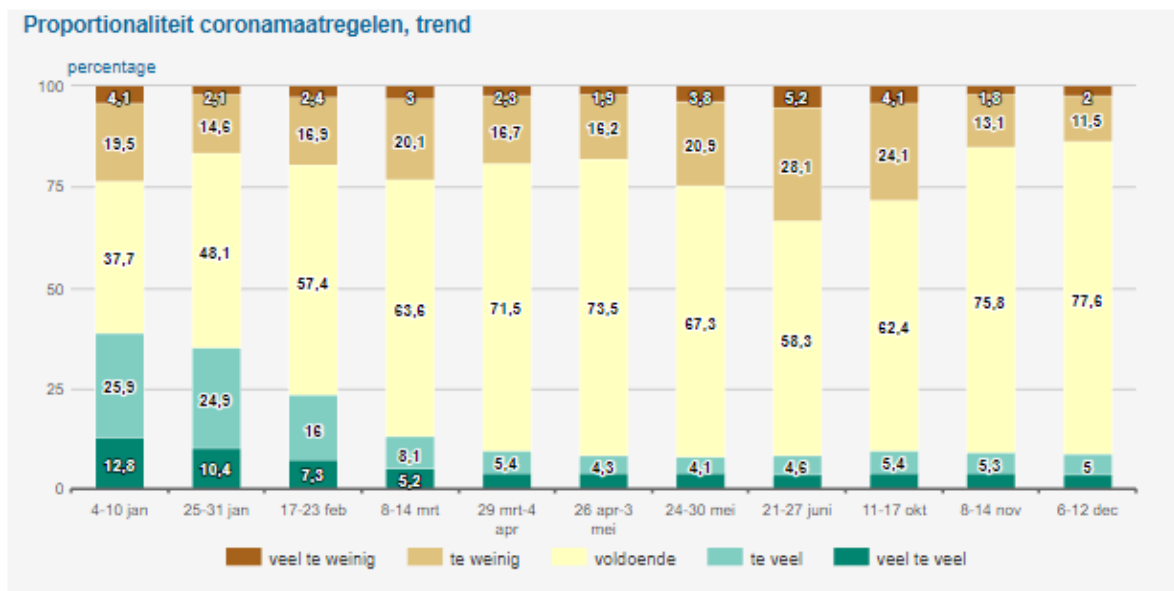
- In ronde 15 (september 2021) van het cohortonderzoek hebben we aan deelnemers gevraagd of zij achter het advies stonden om te testen voor terugkomst naar Nederland. Op dat moment gold dit advies voor mensen die niet gevaccineerd zijn die terugkeren uit een land met code geel, oranje, of rood. Acht op de tien deelnemers stond achter deze maatregel. Het draagvlak was hoger onder deelnemers die gevaccineerd zijn en voor wie de maatregel dus niet gold.
- We verwachten een hoog draagvlak onder de algemene bevolking voor de testverplichting voor vertrek uit China, onder meer omdat deze maatregel relatief weinig mensen persoonlijk raakt en omdat de ervaren dreiging van nieuwe varianten ongewis is nu er een grote uitbraak van het virus in China is.

Figuur 1:

Figuur 2

Datum
6 januari 2023

ML/eu

Verschillende onderwerpen die we in deze gedragsreflecties aanstippen zijn door ons uitgewerkt in samenvattingen van onderzoeksresultaten, memo's en eerdere brieven met gedragsreflecties. Deze zijn te raadplegen via [Onderzoeken RIVM Corona Gedragsunit | RIVM](#).

Tot een nadere mondelinge toelichting zijn wij gaarne bereid.

Met vriendelijke groet,

Dr. Mariken Leurs
Hoofd Corona Gedragsunit
Centrumhoofd Gezondheid en Maatschappij